

[Hedelund.]

har man dermed forladt det Standpunkt, at disse Koncessioner ikke kan være nogen Salgsvarer. For det, der er sket her, er jo, at Ruterne i Sønderborg Amt er blevet benyttet som en Salgsvarer, for at man kunde faa hele dette Forhold bragt i Orden.

Jeg kan efter de Udtalelser, jeg her har fremsat, selvfølgelig ikke gaa med til at stemme for dette Lovforslag, før jeg faar nærmere Rede paa, hvorledes man stiller sig overfor den Kontrakt, der er afsluttet mellem Generaldirektøren og Amtet og senere tiltraadt fra Byraadets Side. Hvis man kan enes om at stryge Bestemmelsen om, at ogsaa de private Rutebilejere skal skæres ned og deres Ruter overtages, saa har jeg intet som helst imod Forslaget, men vil finde, at det i trafikal Henseende vil være af ikke ringe Betydning.

Vanggaard: Nogle Udtalelser af min Partifælle og Kollega, det ærede Medlem Hr. Hedelund, med hvem jeg ellers er meget enig, giver mig Lejlighed til at tage Ordet og fremsætte nogle faa Bemærkninger. Der er heller ikke i og for sig nogen dybere Uenighed mellem vore Synspunkter. Jeg beklager ligesom det ærede Medlem den Udvikling, der fører bort fra, at private driver Rutebiler, og at disse i større Grad skal gaa over til det offentlige. Jeg tror ogsaa, at man har kunnet spore en betydelig Sympati i Befolkningen for den private Rutebilejer, som arbejder uden Hensyn til Løntarif og Arbejdstid og slider i det for at faa det mest mulige ud af det; det, der bliver tilovers, er jo hans, medens Banernes — det gælder navnlig Statsbanerne, men ogsaa Privatbanerne — System har været for stift; Privatbanerne, i hvis Bestyrelse jeg for Resten sidder, har haft et System, som i for høj Grad — det skal jeg villigt erkende — har været en Efterligning af Statsbanernes.

Imidlertid vilde der have været en glimrende Mulighed for at bevare Rutebil-driften i den nuværende private Form, hvis man fra Rutebilernes Side, ogsaa fra deres Side, som repræsenterer deres Interesser — jeg tænker her særlig paa det ærede Medlem Hr. Hedelund og den Kommission, der var nedsat angaaende denne Sag —, havde

været noget mere forstaaende overfor Samarbejdet med Banerne. Da vilde man ikke være kommet til at staa overfor det, vi nu med forholdsvis sikre Skridt, tror jeg desværre, nærmer os.

Der var Strækninger, der stadig var stærkt overtrafikerede. Der var Rutebiler, der kørte lige langs med Banerne, endog til de samme Togtider, og som ligefrem havde til Formaal at tappe Privatbanerne for Trafik. Det var en Dobbelttrafik, som adskillige mener og mente ikke tjente Befolkningens Interesser. Derimod har vi i høj Grad jernbanetomme Rum, og det er givet, at Rutebilerne dér paa udmærket Maade har løst et Trafikspørgsmaal, som ellers ikke kunde være løst uden ved Anlæg af Baner for nye 100 Mill. Kr.

Vi kan indrømme, at havde vi været saa kloge, som vi er nu, havde vi vel ikke i 1908 vedtaget Privatbaneloven og faaet alle disse Privatbaner anlagt. Men det kendte man jo ikke den Gang, og jeg er saa gammel, at jeg kan huske, at en Rigsdagsmands Dygtighed blev den Gang nogenlunde bedømt efter, hvor mange Jernbaner han kunde skaffe sin Valgekreds. Nu er Maalestokken forandret, nu skal man helst se skævt til Banerne for at være nogenlunde populær. Jeg har nu aldrig lagt nogen Vægt paa disse Synspunkter, hverken til den ene eller til den anden yderlige Side.

Hadde man den Gang faaet en Ordning med Samarbejde mellem Baner og Biler, saa vilde det have været muligt helt ud at bevare den private Drift paa det Omraade. Jeg beklager meget, at det ikke er sket. Saa vilde man ogsaa have forstaaet, at den Overtrafik, der fandt Sted, havde Samfundet ikke Raad til at opretholde. Nu maa vi imidlertid huske, at den Gang var vi mere velhavende. Alle, baade Amter og Kommuner, følte sig mere velhavende, og man syntes, man havde Raad til at holde en saadan Dobbelttrafik; selv om man ikke mente, det var nødvendigt at have den, fandt man dog, man havde Raad til at lade være med at støde nogen ved at forhindre det.

Forholdene har imidlertid forandret sig, vi er blevet for fattige, og nu staar vi overfor at skulle bringe nogen Orden i disse Forhold, eller nedlægge maaske omtrent samtlige Privatbaner. At der er Privatbaner, der bør nedlægges, er der vel ikke